

**O'ZBEKISTONDA BOLALAR TASHKILOTI FAOLIYATI VA
BOLALARDA LIDERLIK KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISHNING
ISTIQBOLLI REJALARI**

Jo'raqulova Feruza Sadriddin qizi

O'zbekiston Bolalar tashkiloti

Qashqadaryo viloyati “Ta’lim” yo‘nalishi sardori

Zamonaviy dunyo bolalardan faqat yaxshi bilim olishni emas, balki muammolarni kreativ usulda hal qilishni ham talab etadi. Kreativ fikrlash va muammoli vaziyatlarda samarali yechimlar topish qobiliyati bugungi kunning eng muhim ko'nikmalaridan biridir. O'zbekiston Bolalar Tashkiloti kabi tashkilotlar, bolalarda bu kabi ko'nikmalarni shakllantirish orqali ularni nafaqat jismoniy va aqliy rivojlanishga, balki ijtimoiy mas'uliyatni anglashga ham yo'naltirmoqda. Kreativ muammolarni hal qilish qobiliyatini sifatli tashkil etish uchun bir qator amaliy va pedagogik usullarni qo'llash zarur.

Kreativ Muammolarni Hal Etish Qobiliyatini Shakllantirish Usullari

1. Ishlash uchun erkin va ochiq muhit yaratish: Bolalarda kreativ fikrlashni rivojlantirish uchun eng muhimi, ularga erkin fikrlashga imkon berishdir. O'quvchilarni muammolarni hal qilishda qat'iy qoidalarga bog'lamasdan, ularga o'zlarining g'oyalarini sinab ko'rishga imkoniyat yaratish zarur. Bu jarayonda bolalar qaysi fikrlar ishlayotganini va qaysi biri ishlamayotganini o'zlari kuzatib, o'z yechimlarini topishga o'rganadilar. Bunday muhitni yaratish uchun, "Bolalar harakati" kabi tashkilotlarda interaktiv seminarlar, loyihalar va guruh ishlari olib borish mumkin. Shuningdek, **L. Stautning** fikricha, kreativ muammolarni hal qilishda o'ziga xos erkinlik va tajriba muhimdir. U liderlikni faqat boshqaruv sifatida emas, balki jamiyatda o'z o'rnini topishda va individual fikrlarni ifodalashda ko'radi.

2. Muammoli vaziyatlarni real hayotga moslashtirish: Kreativ muammolarni hal etish qobiliyatini rivojlantirish uchun bolalarga faqat nazariy bilimlar bermaslik kerak. Ularni real hayotdagi muammolar bilan tanishtirish, ya'ni jamiyatda, atrof-muhitda yuzaga keladigan ijtimoiy yoki ekologik masalalarni hal qilishga yo'naltirish muhimdir. Masalan, "Yashil makon" dasturida bolalar ekologik muammolarni hal qilish uchun yangi g'oyalar ishlab chiqishda ishtirok etadilar. Bu ularga haqiqiy dunyoda qanday qilib yangi va kreativ yechimlar topishni o'rganadilar. **D.A. Nurkeldiyevaning** ta'kidlashicha, bolalarni real dunyo muammolariga jalb qilish ularning psixologik va ijtimoiy rivojlanishini tezlashtiradi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, bolalar real vaziyatlarni yechishga urinish orqali o'z fikrlarini yanada rivojlantiradilar.

3. **Guruh ishlari va hamkorlikni rag'batlantirish:** Muammolarni kreativ hal qilishda jamoa bilan ishlash juda muhimdir. Bolalar, guruhda ishlash orqali turli fikrlarni birlashtirishni, boshqalarning fikrlarini hurmat qilishni va birgalikda eng samarali yechimni topishni o'rganadilar. O'zbekiston Bolalar Tashkilotida jamoaviy ishlashni rag'batlantirish, bolalarda jamoada ishlash va kreativ fikrlashni ta'minlaydi. "Qizlar akademiyasi" kabi platformalar orqali, bolalar o'zlarining kasb-hunar ko'nikmalarini rivojlantirish bilan birga, guruhda ishlashda kreativ fikrlashni o'rganadilar. **F.R. Qodirova va Sh.K. Tashpulatovaning** fikricha, guruhda ishlash va jamoaviy loyiha yaratish bolalarda muammolarni hal qilishni tezlashtiradi va kreativ fikrlashni kuchaytiradi. Bu metod o'zaro ishonchni rivojlantiradi va bolaning fikrini kengaytiradi.

4. **Loyiha asosidagi o'quv faoliyatini tashkil etish:** Kreativ muammolarni hal qilish qobiliyatini shakllantirishda loyiha asosidagi o'quv faoliyati samarali vosita bo'ladi. Bolalar, biror muammoni hal qilish uchun loyiha yaratib, unga kerakli resurslarni taqdim etishni, masalani tahlil qilishni va natijalarni baholashni o'rganadilar. Masalan, "Fitrat media" yo'nalishida bolalar turli media loyihalarini yaratib, kreativ fikrlash orqali muammolarni qanday hal qilishni o'rganadilar. Bu jarayon bolalarda yechimga erishish uchun tizimli va ijodiy yondashuvni shakllantiradi. **Sh.K. Tashpulatovaning** so'zlariga ko'ra, loyiha asosida o'quv faoliyatini tashkil etish nafaqat kreativ fikrlashni rivojlantiradi, balki bolalarga amaliy tajriba orqali o'z fikrlarini to'g'ri ifodalashga yordam beradi.

5. **Motivatsiya va qiziqishlarni uyg'otish:** Bolalar o'zlarini kreativ tarzda namoyon qilishlari uchun ularga qiziqarli va motivatsion mashg'ulotlar taqdim etish zarur. Motivatsiya — kreativ fikrlashning boshlang'ich nuqtasi hisoblanadi. O'zbekiston Bolalar Tashkilotidagi faoliyatlar va konkurslar, bolalarda o'z g'oyalarini sinashga, yangi yondashuvlar kiritishga bo'lgan qiziqishni oshiradi. "Zakovat" va "Iqtidor" kabi yo'nalishlar bolalar uchun kreativ va intellektual qobiliyatlarini oshirishga xizmat qiladi, ular orqali bolalar yangi g'oyalar ishlab chiqish va kreativ tarzda ishlashda muvaffaqiyat qozonadilar. **L. Stautning** fikriga ko'ra, motivatsiya, shaxsiy qiziqish va tashabbuskorlik kreativ muammolarni hal qilishda eng kuchli katalizator hisoblanadi.

Xulosa: Bolalarda kreativ muammolarni hal etish qobiliyatini shakllantirish, ularni nafaqat aqliy jihatdan rivojlantiradi, balki jamiyatda faol, mas'uliyatli va innovatsion shaxslar bo'lib shakllanishlariga yordam beradi. O'zbekiston Bolalar Tashkilotining faoliyati va tashkil etilgan dasturlar, bolalarda kreativ fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan aniq va samarali yondashuvni taqdim etadi. Muammolarni kreativ usulda hal qilish orqali bolalar, o'zlarining ijtimoiy va shaxsiy rivojlanishiga katta hissa qo'shishadi, bu esa ularga kelajakda muvaffaqiyatga erishish imkoniyatlarini kengaytiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Ustav bolalar tashkiloti (2024).
2. Staut L. "Leadership Capital" (2019).
3. Nurkeldiyeva D.A. "Rivojlanishida nuqsoni bo'lgan bolalar diagnostikasi" (2022).
4. Qodirova F.R., Tashpulatova Sh.K. "Maktabgacha ta'lim muassasalarida metodik ishlar" (2023).

**GENDER TENGLIGI VA UNING JAMIYAT TARAQQIYOTIDAGI
AHAMIYATI**

Erkinova Farangiz Tolibjon qizi

2008-yil 27- aprelda Samarqand viloyati

Pastdarg'om tumanida tug'ilgan.

Hozirda TDYU huzuridagi Samarqand viloyat yuridik

litseyi 1-bosqich talabasi. O'zbekiston Volontyorlari

Assotsiatsiyasi a'zosi.

Kalit so'zlar: *gender tengligi, ta'lim imkoniyatlari, mehnat bozori, siyosiy ishtirok, jamiyat taraqqiyoti, iqtisodiy barqarorli.*

Gender tengligi zamonaviy jamiyatning asosiy tamoyillaridan biri bo'lib, uning ta'minlanishi jamiyatning har bir sohasi, jumladan ta'lim, mehnat bozori va siyosatda muhim o'zgarishlarni yuzaga keltiradi. Ushbu maqolada gender tengligining jamiyat taraqqiyotidagi o'рни, uning ta'lim, ish o'rinlari va siyosatdagi roli hamda kelajak uchun imkoniyatlari haqida fikr yuritiladi.

Gender tengligi va ta'lim. Ta'lim-gender tengligini ta'minlashdagi birinchi qadamdir. UNESCO ma'lumotlariga ko'ra, dunyoda ayollar va qizlarning ta'lim olish huquqini ta'minlash nafaqat shaxsiy rivojlanishga, balki ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishga ham xizmat qiladi. Ta'lim olish imkoniyati ayollarga quyidagi imkoniyatlarni beradi:

- Bilim va ko'nikmalarni rivojlantirish;
- Mustaqil iqtisodiy imkoniyatlarga ega bo'lish;
- O'z huquq va erkinliklarini himoya qilish;

Misol uchun, qizlarning ta'lim olish darajasi oshgan mamlakatlarda oilaviy daromad yuqorilab, bolalar o'limi ko'rsatkichi kamaygan.

Mhnat bozoridagi tenglik